

Nyíracsaádi ÉLET

III. évfolyam 12. szám

Nyíracsaád havonta megjelenő lapja

Ára: 10 forint

1993. december

Karácsonyi köszöntő

*„Íme a szűz méhében fogan és fiút szül, És Emánuelnek fogják hívni.”
És ez azt jelenti: Velünk az Isten” Mt. 1:23.*

Michelangelo a Sixtus kápolna mennyezetén lévő, az ember teremtését ábrázoló festményen úgy érzékelteti, hogy az Isten egyetlen érintése elegendő volt, hogy az anyagból megformált test mozgásba lendüljön, boldog, vég nélküli életre ébredjen. A szemlélőt magával ragadja az az érzés, hogy a bűn miatt esendő létünk nem a véletlen műve, hanem az Atya, Isten ajándéka.

A teremtő Istentől, az Atyától kapott lét csak boldog lehet. A „Boldog Karácsonyt” kívánással, az Isten érintésével létrejött örömteli boldog életet kívánjuk, túl a karácsonyfa díszes pompáján, az énekek csodálatos harmóniáján, a különböző ajándékok szeretetet reprezentáló voltán, éltető lelki, szellemi valóságot az isteni érintettséget kívánjuk, amit fia születésével megújítva, megerősítve mindnyájunknak végérvényesen meg akar adni: **HOGY NE HIÁNYOZZON NEKÜNK SEMMI:**

Ezért is éneklél el liturgiánk oly lekken a szent éjjelen Izaías énekét a sokszoros refrénnel: Velünk az Isten!”

„**ÚGY SZERETTE ISTEN A VILÁGOT, HOGY EGYSZÜLÖTT FIÁT ADTA, HOGY MINDAZ, AKI HISZ BENNE, EL NE VESSZEN, HANEM ÖRÖKKÉ ÉLJEN.**” Ján. 31:17. Gyerekként jött közénk az Isten Fia, hogy biztasson minden gyermek elfogadására, vele együtt és miatta lássuk, hogy a gyermekben mutatkozik meg az isteni élet tisztasága, szentsége. Heródes benne sem láthatta meg az eljövendő Na-

gyot, Gonoszságból, kényelemfáltásból, hatalomvágyból többszörös gyilkos lett.

A karácsonyt ünneplő szeresse a gyermekeket!

Hogy a szűznek és szűzeknek is gyermeke legyen, mert Isten a betlehemi titokkal minden nő számára anyai boldogságot küld, hogy az életért való törődés tegye igazán elégedetté a női szíveket. Ezért is ünnepli egyházunk karácsony második napján Mária istenanyaságát.

A karácsonyt ünneplő igazán becsülje az édesanyját, az anyját, a nőt! Hogy a fiút nem nemzőnek is jusson az atyaság jó érzéséből, de az apai felelősségből. Az Isten Atya József gondjába, oltalmára bízva a gyermeket és anyját. A karácsonyt ünneplő értékelje az atyát, az igaz férfit!

Hogy a pásztoroknak szóló anyagi üzenet, „Ne féljete” minden dolgozó egyszerű munkáshoz is eljusson, mert gyönyörködhetnek az égi fényben, sőt az isteni gyermekben, és tulajdonukból segíthetnek a Megváltó szükségén.

A karácsonyt ünneplő szeresse a munkás, javakat termelő embert! Hogy a földi dolgokban jelentősek is eljuthassanak oda, ahova a pásztorok, az igazság Napjához kapnak csillagot a hosszabb útra az emberi szemmel nagyobb ajándékként is. A karácsonyt ünneplő senkire soha ne ingykedjen!

A betlehemi kisdud, az élet, az életünk istállóban született és a kereszten végzi majd, de dicsőséges feltámadásával velünk együtt tér vissza az Atyához a boldog létbe. Legyen hát mindnyájunknak megélni az emberi létet, mert Velünk az Isten. Minden nyíracsaádi testvéremnek Áldott ünnepeket!

Mező György
Görög-katolikus parochus

Köszöntjük községünkben

Köszöntjük községünkben Dr. Kocsis Elemér Urat, a Tiszvánúli Református Egyházkerület püspökét.

A Nyíracsaádi Református Egyházközség Presbitériuma és a Községi Önkormányzat Képviselő-testülete szeretettel köszönti a református műemlék templom újbóli felszentelése alkalmából valamennyi kedves vendégét.

A Nyíracsaádi Élet szerkesztősége boldog karácsonyi ünnepet és boldog új évet kíván minden olvasójának.

A község Önkormányzata köszönetét fejezi ki minden nyíracsaádi lakosnak az 1993. évi munkáért és egyúttal kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog új évet kíván.

Karácsonyi népszokások

Karácsony estéje bensőséges, békés hangulatával kiemelkedik ünnepeink közül. Jézusról való megemlékezésen át mindnyájan gyermekkorunk gondtalan örömeire, szelid álmaira gondolunk, otthonunk feledhetetlen melegségét idézzük fel magunkban.

Advent néphit szerint semmit sem szabad kiadnunk a házból karácsony napján, nehogy a szerencse vele menjen. Európa-szerte a napon, ha férfi az első látogató szerencsét hoz, ha nő magával viszi.

Este állítjuk fel az ünnep igazi jelképét, a karácsonyfát. A karácsonyfa eredete középkori német misztériumjátékokban gyökerezik. Az ún. paradicsomjáték, mely összileink (Ádám és Éva boldogságát, a tudás gyümölcsének megízlelésével való vétkezését és kiűzetését adta elő. Az "Új Ádám", a kis Jézus azonban megváltott bennünket. Ebben a játékban a tudás fáját a fenyőfa jelképezte, ez a mai karácsonyfa. Mára szimbolikus jelentését elvesztette, s az ünnep hangulatát, derűjét árasztja magából. Va-

jon ki érzi ma már, hogy az ezüstszálak eredetileg a kígyót, a felaggatott szaloncukorkák a tudás gyümölcsét, az égő gyertya pedig a "világ világosságát", Jézust jelképezik. A szentesti vacsorához fűződő szokások és hiedelmek a téli napforduló pogány szellemében gyökereznek és a jövő évi termékenység előkészítésére irányulnak. Jobbágyiban a gazda és a gazdasszony tömjénnel füstöl, szenteltvizet hint szét, fokhagymával keresztet húz az ajtókat, ablakok fölé, hogy az ártó szellemeket távolítsa. Ezután terítik meg az asztalt. Rákönyökölni nem szabad, mert aki ez teszi, kelés nő a könyökén. Az abrosz Varázserejű, Göcssejben belőle vetik tavasszal a búzáat.

A vacsora általában paszujleves, mákos csik, de szokásos éték ilyenkor a lencse, a borsó is, mert sok pénzt jósol. Minden fogásból félrevesznek a jószágoknak is, hogy ők is részesedjenek Isten kegyelmében. Az este gerezedekre vágott és közösen elfogyasztott al-ma összetartóvá teszi a családot. A vacsora után virasztanak az éjfél miséig. Sok helyen nem csukják be az ajtót, mert az a hiedelem, hogy a szent Család most

is szállást keres az em-bereknél, ne találjon zárt ajtókra és szívekre. Ilyenkor van a kántálás és a betlehemezés is. Az éjfél harangszóval mindenféle varázslatok kezdődnek, pl. szerelmi és féltőlások. Hódmezővásárhelyen azt tartják, hogy ez estén a házastársaknak nem jó egymás mellé feküdni, mert szörftéges lesz a szalonna. Másutt kiszedik a hamut a kályhából és orvosságnak használják. Parádi hit szerint az éjfél misén őrfelmagasztaláskor világosság támad az istállóban Jézus születésének emlékére. Ilyenkor az állatok beszélgetnek egymással, meghányják-veik saját jövő évi sorsukat, az ellátást dicsérik vagy szidják a gazdát.

Az első karácsonyi emlékek Kr. u. 354-ből valók, de a téli napforduló, vagy általában az évkezdés isten-születési ünnep sokkalta régebb. Most újra karácsony lesz, s itt az ideje megállnunk és elgondolkodnunk Angelus Silesius, a XVII. sz-ban élt német költő szavain:

"Ha Betlehemben ezerszer is megszületett Krisztus, de benned nem, akkor mégis elveszél!"

Összeállította: Nagy Jánosné

Templom szentelés

A Nyíracsaádi Református Egyházközség Presbitériuma és a Községi Önkormányzat Képviselő-testülete rendezésében ma, szerdán kerül sor a restaurált református templom felszentelésére. A tizenegy órakor kezdődő rendezvényen igét hirdet Dr. Kocsis Elemér, a Tiszvánúli Református Egyházkerület püspöke. Szolgálják: Csoma György, a Hajdúvidéki Református Egyházmege esperese, Ács Ferenc lelkész, Egyházmegei Lelkészi Főjegyző és Ács Ferencné nyíracsaádi református lelképásztor.

Téli ünnepeink

(Folytatás novemberi számunkból)

Római katolikus ünnepek:
December 24. Ádám és Éva a bibliai ősszüilők névnapja. Az Őszövetség megváltatlan világából, Ádám-Éva örökségéből kilépve előkészület az új Ádám, Jézus fogadására egyúttal a téli napfordulón a halott természet megújulása ünnepeinek vigíliája.

December 25. Karácsony, Jézus Krisztus földi születésének emléknapja. Az öröm és békeesség, család és gyermekesség, az otthon ünnepe. Az ünnep kellékének, a karácsonyának a felállítására német eredetű, a 19. században elterjedt szokás. A néphagyomány számos szokása közül ismert a betlehemezés a regölés és a paradicsomjáték.

December 26. Szent István diakónus, az apostolok segítője, a szegények gondviselője, Jeruzsálemben megkövezett vértanú.

December 27. Szent János apostol és evangélista ünnepe.

December 28. Aprószentek ünnepe. Heródes király a napkeleti három bölcstől megtudta, hogy megszületett a Megváltó, a zsidók új királya. hatalmát féltve Betlehemben és környékén megöletett minden kétévesnél fiatalabb fiúgyermeket, rájuk emlékezik az egyház.

Szent Család vasárnapja (karácsony utáni első vasárnap). A családi élet mintájával a Szent Családot, Józsefet, Máriát és a Gyermekeket állítja.

December 31. Szent Szilveszter pápa ünnepe, haladás és polgári év végén.

Görög katolikus ünnepek:
Az ünnepek magyarázata a római katolikus ünnepeknel található.

December 25. Karácsony. Jézus születése.

December 26. Mária emlékezete.

December 27. Szent István diakónus, első vértanú.

Protestáns ünnepek:
A protestáns liturgiából hiányzik a szentek tisztelete. Az ünnepek Jézus életének állomásaira emlékeznek, a Bibliában megörökített eseményeket elevenítik fel. Karácsony: Jézus Krisztus születésének napja.

HAGYOMÁNYŐRZÉS AZ ÓVODÁBAN

A Lorántffy alapítvány október hónapban hirdette meg az óvodák számára a hagyományörző vetélkedő sorozatot, melyre a választókerület valamennyi óvodája benevezett, így a Nyíraczádi is.

A Lorántffy Alapítványt Komor Sándor országgyűlési képviselő alapította, célja: hogy a gyerekek ismerkedjenek meg a régmúlt hagyományokkal, szokásokkal. Megismerjék, tiszteljék, s továbbvigyék ezeket a hagyományokat az eljövendő nemzedék számára.

A vetélkedőt igen hosszasan és alapos felkészülés előzte meg. Igyekeztünk olyan műsorral benevezni, melyek egyrészt ma is élő, itt Nyíraczádon is meglévő hagyományokat mutat be, másrészt ezen a területen már elfelejtett, ma már csak a Dunántúlon élő, de magyarországi hagyományokat kívántunk feleleveníteni. Ezen szempontok figyelembevételével alakult ki a műsorunk, melyet nov. 28-án a Művelődési Házban valamennyi érdeklődő megtekinthetett.

A szeptemberben induló kiscsoport népi mondókákat és dalosjátékokat adott elő, a pirinyók bájoságával. A másik kiscsoport, akik már második éve járnak óvodába, játszókat mutattak be. A játszó a falusi fiatalok ismerkedésének fóruma volt, melyet a faluszéli pázsitos részen tartottak a fiatalok. Általában tavasztól őszig, rendszerint vasárnap délután, vacsernye után kezdődtek, és sötétedésig tartottak. Itt különböző mondókákat, dalosjátékokat, táncokat, ügyességi játékokat tartottak. A középsősök közül az egyik csoport lakodalmast adott elő, sok dallal, játékkal és tánccal. A játék a palóc lakodalmi elemeire és a hajdú-bihari népszokásokra épült. A lakodalom minden fontos állomásán láthattuk műsorunkban: a szakácsok főzésétől a menyasszony öltöztetésén és kikérésén keresztül a vacsorát és a közös táncot is előadták a gyerekek. A másik középsős csoport a pünkösdi királynéjárást eleventette föl, ami sajnos ezen a területen ma már nem ismert. Régen ez a kender növekedését szolgáló rítus volt. Ez azért volt fontos ünnep őszeink számára, mert a kender a búza után a legfontosabb terményük volt, hiszen ebből készült valamennyi ruhaneműjük. A lányok házról házra jártak, pünkösdi dalokat énekeltek, verseket mondtak a háziaknak, elmondták jókívánásaikat, s ezért cserébe ajándékokat kaptak (gyümölcsöt, kalácsot). Ezután közös játék és tánc következett.

A nagycsoportosok egyik csoportja a szüreti mulatságot eleventette fel, sok tánccal, dallal, vidámsággal, miközben a borkészítés lényeges fázisait mutatták be a gyerekek. Végigélhettünk egy

régi szüretet a szőlő leszüretelésétől a mulatságig. A másik nagycsoport a bethlehemi játékokat mutatta be. Ez ma is élő hagyomány itt Nyíraczádon. A gyerekek karácsonyfát állítottak, és csillaggal, Bethlehemmel köszöntötték be a háznépéhez, ahol jókívánásaikért és szép játékuikért ajándékokat kaptak (gyümölcsöt, süteményt). Ily módon az óvodánk minden egyes csoportja részt vett a vetélkedőn, és külön öröm és büszkeség számunkra, hogy az óvoda valamennyi dolgozója a konyhásoktól a dajkanénien keresztül az óvónőkig mindenki szívvel-lélekkel és legjobb tudásukkal vettek részt a műsor előkészítésén és magán a műsoron. A gyerekek nagy örömmel és lelkesedéssel készültek erre a műsorra, külön nagy élmény volt számukra, hogy a színpadon szerepelhettek. Köszönettel tartozunk a kedves szülőknek, akik nagyon sokat segítettek a műsor előkészítésében, a kellékek beszerzésében, és akiknek a lelkes támogatása nélkül nem sikerült volna ilyen jól a műsorunk.

A műsorral egyidőben az óvoda játékkiallítást rendezett a kisteremben, melyen óvónői és gyerekmunkák egyaránt szerepeltek, és amellyel szintén a hagyományörzést szerettük volna szolgálni. Törekedtünk arra, hogy természetes anyagokból és terményekből minél többféle játékokat, bábokat készítsünk. Olyan játékokat, melyekkel nagyszüleink, sőt még szüleink is játszottak, de amelyek mára már elfelejtődtek. Úgy gondoljuk, szükséges ezeket a régi játékokat ismét feleleveníteni, hogy rajtunk és gyerekeinken keresztül az utókor számára ez is megmaradjon.

A műsor után a szervezők a versenyen résztvevő gyerekek között ajándékokat osztottak szét, melyhez egy kísérőlevelet is kaptak, melyben az alapítvány köszönetét fejezte ki a szülők támogatásáért, hogy a gyerekeket buzdították és támogatták a vetélkedőn való részvételben.

A vetélkedő értékelésére dec. 3-án került sor Hajdúhadházon, melyen valamennyi óvónő, és a polgármester úr is részt vett, valamint Nagy Imréné, aki a Lorántffy alapítvány kuratóriumi tagja. Óvodánk második különdíjat kapott, melyre nagyon büszkék vagyunk. Köszönjük mindenki segítségét, aki a műsor létrehozásában és lebonyolításában a segítségünkre volt. A díjjal együtt kapott pénzjutalmat az óvoda bankszámlára tette. Ide várjuk minden segíteni szándékozó adakozását. A számlaszámunk: Vámospécs és Vidéke Takarékszövetkezet MNB 349-98375-059964.

Kovácsné Csík Ágnes

A bethlehemzés ma is élő hagyomány Acsádon, de az országban máshol is

Pereg a rigmus az óvodások száján, s a kezük sem pihen

Nem fejtlenység, figyelem, mert a kapanyél is fontos szerszám

Menyasszony és vőlegény, s a tisztelt násznép az asztal körül

Körbe, körbe, karikába, avagy lássuk ki áll a körbe, lássuk kit szeret a legjobban

A községi könyvtár új könyvei

366... sőt több kérdés és felelet.

E szép és hasznos könyv megannyi káprázatos sokszínű kérdésre válaszol, megismerterve kis és nagy olvasóit világnk csodáival.

Az aztékok. A vér és csillogás birodalma. (Eltűnt civilizációk)

A könyv egy-egy nép, népcsoport eltűnt kultúrájával ismert meg, és a legújabb, a 80-as évekből ásatások eredményeit is felhasználja egy-egy kultúrkör bemutatásával.

Benedek Elek: Gyöngyvirág Palóc.

A szép kiállítású, egész oldalas színes képekkel illusztrált könyv Benedek Elek 30 leghíresebb meséjét tartalmazza.

Bradford, Barbara Taylor: A legkülönb unoka.

B. T. Bradford Egy gazdag nő című regényével újjára indította azt a családregény-sorozatot, amelynek az Őrizd az álmot! című kötet után A legkülönb unoka a harmadik és egyben befejező része.

Cooper, James Fenimore: Az utolsó mohikán (A világirodalom legjobb történetei). A klasszikus indiánregény izgalmas történetét most új, korszerű fordításban olvashatja az olvasó. A könyv festményes rajzokkal illusztrált, minden oldalon színes.

Cukovits Enikő: Királyi gyermekek - gyermek királyok. A könyv szerzője - hiteles forrásaival, gazdag képanyagával - hajdani gyermekszobákba nyit be, keresztelőkörrel "közvetít", játékokat emel fel, tankönyvekben lapozgat... a hatalom súlya alatt roskadozó és ugyanakkor ingyelt gyereksorsokat vázol fel.

Édességek. A süteményes kézikönyvben minden megtalálható, ami az édesség fogalmába beletartozik. Krémek, sütemények, torták, marcipánok, gyümölcsbábok, aprósütemények, kelt- és más tészták, egyszerűbb és munkaiágnyes desszertek.

GUINNES Rekordok Könyve. Az első, és a "leg"-ek a Föld és az ember életében. A könyvből mindent megtudhatunk arról, mi volt az első, a legnagyobb, a legkisebb stb. a Földön és az Űrben, az élővilágban, az emberi testben, az építésben, az üzleti életben...

Kultúra, viselkedés, kommunikáció. Ez a gazdagon illusztrált kötet a miénktől eltérő számos kul-

túrkör tágabb értelemben vett kommunikációs, érintkezési szokásaival ismerteti meg az olvasót.

Napkeleti mesék. Az Ezeregyéjszaka meséiből 16 mesét tartalmazó könyv elejétől a végéig színes akvarellekkel van illusztrálva, s a nagy portrék és tömegjelenetek egyaránt finom részletességgel jelennek meg a könyvben.

Nemes Nagy Ágnes: Aranyecset. Nemes Nagy Ágnes keleti meséi új illusztrációkkal jelennek meg. Szép, színes, szellemes képeket festett a varázslatos mesékhez Faltis Alexandra.

Repülőgépciklopédia. Látvány és technika. Funkciójuk szerint 12 csoportba osztva tárgyalja a repüléstörténet legérdekesebb gépeit. Az egyes csoportokon belül történeti sorrendben és országonként mutatja be a gépeket.

Szabó Pál: Tiszta búza. Elbeszélések. Az író születésének 100. évfordulójára jelenik meg a tíz maradandóan szép fiatalkori elbeszélés. "Szabó Pál elbeszéléseiben is, mint regényei legjobb lapjain, költészet némesedik az ábrázolt világ..." - írja a kötet előszavában Czine Mihály.

Szobanövények. A szépen illusztrált kötetben részletesen megismerkedhetünk a szobanövények kiválasztásával, gondozásával, szaporításukkal, a kórokozókakkal. Táblázatok foglalják össze a növények virágzási időszakait, osztályozását leveleik színe szerint.

Taylor, Colin F.: Indiánok és kultúrák Észak-Amerikában.

A nagyméretű képeskönyv az észak-amerikai indiánok múltját és jelenét mutatja be. Csodálatos képanyaga megismerteti szokásaikkal, különleges használati tárgyakkal, fegyverekkel, népművészetükkel.

Tündérmesék. A válogatás a legjobb és legősibb magyar népmesékből mutat be 23-at. A kötet színes illusztrációját Mechler Mónika készítette.

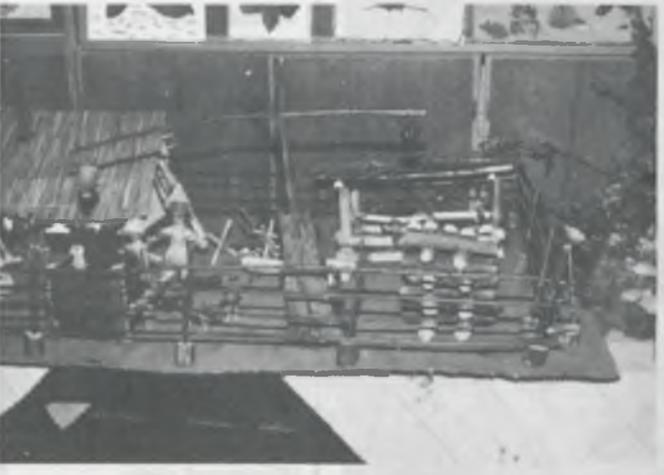
Mi épül a Posta udvarán?

**Kérdezte a Nyíraczádi Élet szerkesztősége
Katona Bélát, hivatal vezetőjét.**

Válasz: Az új digitális telefonközpont épületének munkálatai kezdődtek el a posta udvarán ez év őszén. Az épület a legkorszerűbb telefonközpont elhelyezésére szolgál, nemcsak Nyíraczádot, hanem Nyírmártonfalva községek távbeszélő-állomásai számára is. Az építkezés befejezési határideje: 1994. április 30. Remélhetőleg a kö-

vetkező év őszére elkészül Debrecen-Hajdúsámson-Nyíradony-Nyíraczádot között az optikai vezeték, amelyen keresztül a világ bármelyik térségébe azonnali kapcsolással telefonálhatunk.

A bekötési lehetőségek (új állomások felszerelése) az önerős fejlesztés előrehaladtától, illetve a MATÁV kivitelezési kapacitásától függ.

Gazdaporta, ahogyan a gyerekek látják. A természetes anyagokból készült játékok a gyerekek ügyességéről árulkodnak.

Új elnök Győzelme közgyűlés a szakszövetkezetben

A Győzelem Szakszövetkezet 1993. december 9-én közgyűlést tartott, amelyet a tagok 10%-ának kezdeményezésére hívtak össze. Jelen volt 322 fő, ebből 123 tag, 93 tagnak minősülő üzletrész tulajdonos. A gyűlést vezető bizottság tagjai közt jelen voltak: Antal József levezető elnök, Dr. Nagy Károly volt főkönyvelő, Szabó Lukács országgyűlési képviselő. Jelen volt dr. Orbán János ügyvéd a tagság képviselőjében.

A közgyűlés nyílt szavazással döntött dr. Tar László ügyvéd és dr. Balogh Tibor ügyvéd részvételéről, akik Madar Gábor érdekeit képviselték. A tagok előzetesen hozzájárultak az ügyvédek jelenlétéhez, amit később visszavontak, miután kiderült, hogy az ügyvédek nem rendelkeznek az ügy képviselésére vonatkozó írásos meghatalmazással. Az ügyvédek azt nyilatkozták, hogy Madar Gábor az 6 tanácsukra maradt távol. A gyűlés forgatókönyvét Dr. Séri Kornél ügyvéd állította össze, lefolytatása alatt az 6 útmutatását követték.

A közgyűlés napirendje.
1.) Az 1993. november hó 10-i közgyűlés egyes határozatainak hatályon kívül helyezése.
2.) Titkos szavazással döntés a fenti közgyűlésnek az igazgatóság és az igazgatóság elnökének a felmentése tárgyában hozott indítványáról.
3.) A visszahívás esetében az igazgatóság tagjainak

jelölése, titkos szavazással történő megválasztása.

4.) Megüriült felügyelőbizottsági tag tisztség és a felügyelőbizottság elnöki tisztségére jelölés - a titkos szavazás útján történő választás.

5.) Döntés a szövetkezet vagyonának versenytárgyaláson történő értékesítéséről, a községi tagi vagyton védelméről. A szövetkezetben egyesek részéről mutatkozó értékáránytalan előnyök kiküszöböléséről.

6.) Közgyűlés felhatalmazása - a visszahívott tisztviselők elszámoltatásáról.

7.) Döntés a szövetkezet új képviselőteről a Hajdú-Bihar megyei Bíróság mint Cégbírósághoz történő bejelentéséről.

8.) A szövetkezet jogtanácsosának részletes tájékoztatója - a szövetkezetben az 1992. II. törvény végrehajtása tárgyában - tájékoztató a szövetkezet és Cégbíróság közötti eljárásról - a szövetkezet jelenlegi jogi helyzetéről a szövetkezet átalakulásával kapcsolatos teendőkről.

9.) Egyéb indítványok. A közgyűlés megerősítette korábbi november 10-i gyűlésen hozott határozatát, bizalmatlansági indítványát az elnök személyére vonatkozóan. Indítványozták az igazgatóság többi tagjainak felmentését tisztségükből, előtte lehatóságot adva az önkéntes lemondásra. A közgyűlésen 180 fő rendelkezett szavazati joggal. A titkos szavazás eredménye

165 igen (azaz felmenti az elnököt), 5 nem (azaz maradjon az elnök), 9 szavazat érvénytelen, 1 szavazat nem érkezett be.

A levezető megállapította, hogy a közgyűlés Madar Gábert tisztségéből felmentette. Ezt követően javaslatot tettek az új igazgatósági és felügyelőbizottsági tagokra. Mivel a régi igazgatósági tagok nem mondták le tisztségükről, így őket automatikusan felvették a listára. Ezt követően ismét titkos szavazással döntötték el, hogy kit választanak. A szavazás eredménye 169 érvényes, 7 érvénytelen szavazat érkezett be. Az igazgatósági tagok: elnök: Antal József igazgatósági tagok: Pintye Sándorné, Búte Ferenc. Felügyelő bizottsági tagok: Veres József, Jobbágy Ferencné, Kiss Sándorné.

A következőkben az új elnököt felruházták a képviselői jogkörrel. Felszólították a cégbíróságnál történő bejegyzetésre, felkérték az új tisztség elfogadására.

Ezután írásbeli tájékoztatást kértek Dr. Orbán Jánostól a szövetkezet vagyton felosztása tárgyában. Ha olyan határozat van jegyzőkönyvileg, amely a tagság érdekeit sérti, indítványt kell tenni, annak hatályon kívül helyezésére. Javaslatot tettek, hogy az új igazgatóság és felügyelő bizottság járjanak el a régi tisztviselők elszámoltatásában.

A gyűlés ezzel záródott be.

Dorogi János: Bihari táj

Földkérdés Nyíraczádon

Községünkben - mint ismeretes - nehezen valósul meg a kárpótlási törvény. A sikertelen licitációk, az emberek viszonyulása a törvényhez, késztetett arra, hogy megkérdézzem Kenézli Jánost a Földkiadó Bizottság egyik tagját a problémákról és annak okairól.

- Hogy zajlott le a földrendezés, illetve a földkiadás az elmúlt tavaszon?

- Bizony az elég zűrés volt, - de gondolom még ezután is az lesz, - mivel községünk határa igen változó minőségű földekből tevődik össze. Itt megtalálható a 3-tól 15 ak. (Ha értékű földek.) Az előbbi kb. 70%, míg az utóbbi 30%-ban. Talán ezért is volt szükség az erdősítésre is. Ám az erdősítések alkalmával olyan minőségű földek is kerültek beerdősítésre, amit ma szívesen megművelne a földből élő parasztság. A beerdősített terület azonban 2.000 kh. körül mozog, ami igen hiányzik és itt a gond.

- Ezek után hogy tudott eleget tenni a Bizottság a visszaiigénylőknek?

- Ez igazán nehéz kérdés. Általában a visszaiigénylők a jobb minőségű talajokhoz ragaszkodtak még akkor is, ha nem tulajdonosa volt az, hanem csak ideiglenesen használója. Tudniillik a fent említett erdősítés alkalmával sok földtulajdonost kártalantani kellett, kiknek földjük belesett. De honnan? A jobb minőségű földből, melynek szintén volt gazdája. Most ugyanaz a gazdája is jelentkezett a jogos tulajdonára és így nagyon sok földnek két gazdája lett, ami a Bizottságnak igen nagy problémát okozott. A határunkat, mint a gumit nyújtani nem lehet, ezért még olyan földeket is ki kellett

osztani, ami valamikor (1945. előtt) községi legelő volt (Ártánháza) és több száz db. tenyészkoca, tehén és ló legelt rajta. Ha a jövőben az állattartás fel-lendülne, a községi legelőgazdálkodás kérdéses lesz.

- Mi a véleménye, lesz-e még a földnek értéke, vagy érték nélküli lesz, mint az elmúlt 40 év idő-szakában?

- Véleményem szerint a termőföldnek még nagy értéke lesz, akárcsak Ausztriában. 1989. év tavaszán a Kisgazdapárt újra alakulása alkalmával közgyűléseken ismertettem a Kisgazdapárt földprogramját és bizony lakosságunk túlnyomó része idegenkedett a földtől mondván: Én már öreg va-gyok, nem bírom munkálni, családtagjaim pedig jó munkahelyeken vannak és azoknak sem kell. Csak azzal nem számoltunk, hogy eljön az idő, amikor gyá-rakból, üzemekből családtagjaink kikerülnek és vissza kell jönni az ősi foglalkozásba, a föld-művelésbe. De már nehéz vele megbarátkozni. Szerintem lesz föld, csak legyen aki megművelje. Csak a tulajdonjog megállapítása lesz elhúzódó és igen nehéz. 1945. előtt községünkben a leggyengébb minőségű föld is meg volt művelve és a gazdája életfenntartását biztosította. Ha figyelembe vesszük az akkori szüléti és halá-lozasi arányt, pont fordítottja a mai-nak. De kilátás sincs arra, hogy a jövőben ez az arány kedvezőbb lesz. Azon családoknál pedig, ahol a szüléti arány feljutott, az nemigen fogja művelni a földet, legfeljebb a természet fogyasztani.

- Mi a véleménye az ez év tava-szán a Bizottság által kiadott föl-dek tel-ekkönyvezetéről lesznek-e?

- Szintén nehéz kérdés. Az az ér-zés, hogy csak egyrésze lesz tel-ekkönyvezhető, mivel a kiadott föl-dek egyrésze nem meggyőzően bi-zonyítható tulajdonjogként. Ennek bizonyítása több évet vesz igénybe, mely a földhivatalok, végül a bírósá-gok döntését fogja igényelni.

- Mi van a licitálással, miért hiúsult meg már harmadszor is Nyíraczá-don?

- Nyíraczádon a lakosság félre lett vezetve a kárpótlási igények be-adásával kapcsolatban. A lakosság túlnyomó része Tszcs-be, illetve szakszövetkezetbe tömörült, hol a saját földjét használta továbbra is, csak Fenosszát fizetett és adózott érte, miáltal a lakosságot különösebb kár nem érte, így a kárpótlási igényt is mellőzték. Véleményem szerint köz-ségünkben a földicit nem célra-vezető, vagy esetleg csak az állami gazdaság területére alkalmazható.

- Hogyan látja a földkiadás további folytatását, vagy annak rendezését?
- Mint fentebb említettem, tudom, hogy a hiteltérdeklő tulajdonjog ki-vizsgálása nehéz és hosszadalmas lesz, ezért a hátralevő, vagy valami oknál fogva elmaradott földek ki-adását indokoltnak tartom, mivel a jogtalan földfoglalások napjainkban is nagymértékűek. (Az Ártánháza aranyosi oldal kb. 20-25 kh. jogtalan felszántása). Végülis ajánlom, hogy amennyiben határunkban jogutód nélküli, vagy tulajdonosa ismeretlen helyen tartózkodik, - területek maradjanak, úgy azt az Önkormányzat vegye ideiglenesen birtokába és kis-haszonbérbe használtsa azt, míg annak jogutódja elő nem kerül.

K.J.

A közlekedés biztonságáról

Pályázati felhívás általános iskola alsó tagozatos korú gyerekek számára!

A pályázat témája: Közlekedéssel kapcsolatos vonulás gyermekrajz készítés, vagy vers írás

Az alsó tagozatos korú gyermekek részére a hagyományoktól eltérően új formában kerül kiírásra a pályázat. A rajzokat egyszerű vonalas ábrázolással A/4-es nagyságban kell elkészíteni. A vers kapcsolódhat a rajz témájához, vagy lehet önálló is. A rajzokat, verseket **1994. március 10.-ig** a Hajdúhadházi Rendőrkapitányság közlekedési előadójának kell megküldeni előszűrés céljából. A legjobbnak ítélt első hat rajzot, illetve verset **1994. április 17.-ig** küldik meg a Hajdú-Bihar Megyei Balesetmegelőző Bizottságnak. A legjobbnak ítélt rajzokat, verseket a Bizottság jutalmazza, illetve **1994. szeptemberében verses kifestőkönyv formájában megjeleníti.**

A fenti program megvalósításához jó egészséget, balesetmentes közlekedést kíván a Területi Balesetmegelőzési Bizottság.

Hajdúhadház, 1993. október 12.

Nőiruha-készítő átképzés

Nőiruha-készítő átképzési tanfolyam indul Nyíraczádon, melynek kapcsán előzetes tájékoztató volt 1993. december 16-án a helyi Művelődési Házban. A megnyitón részt vett a 4. számú választókerület országgyűlési képviselője, Komor Sándor, aki kezdeményezte, valamint elősegítette a tanfolyam beindulását. A tanfolyam egy pályázat útján elnyert támogatást melyet anyagilag a Munkaügyi Központ finanszíroz. A gyakorlati képzést elősegítette a Debreceni Általános Szolgáltatási Szövetkezet elnöke Asztalán Csaba, aki hozzájárult, hogy a helyben működő nyíraczádi és debreceni részlegben induljon meg a gyakorlati oktatás. Az elméleti oktatás helyben lesz, mondta Fodor Imre, a Könyvgyártási Szakmunkásképző Intézet igazgatója. Ezt a tanfolyamot már hónapokkal előtte komoly előkészítő munka előzte meg. Köztudott, hogy egyre több a munkanélküli

és a pályakezdő fiatal. Ezek többsége nem részesül munkanélküli segélyben. Talán ez a tény indította az országgyűlési képviselőt arra, hogy tenni kellene értük valamit. Úgy látszik sikerült, hiszen a meghirdetést követően több érdeklődő volt, de az orvosi alkalmassági vizsgálat és az önleletraiz benyújtása után 26 fiatal vállalta a tanfolyam feltételeit. A jelentkezők 16-20 év körüli lányok, akik közül egyik sem részesült munkanélküli ellátásban. Az átképzés ideje alatt átképzési támogatásban részesülnek a legkisebb munkanélküli segély 110%-át kapják, 800 Ft étkezési hozzájárulást, az elméleti oktatáshoz szükséges könyveket, füzeteket, frösztert és a gyakorlati képzéshez felszereléseket. Így a szülők költség nem terheli. A tanfolyam végén előreláthatólag 1994. novemberében vizsgát kell tenni, és ha megfelelnek az előírt követelményeknek, szak-

munkásbizonyítványt kapnak. A DEÁSZ elnöke elmondta, hogy a nyíraczádi részleget bővíteni kívánja, így biztosított lenne a tanulók további foglalkoztatottsága, de már mint szakmunkásoknak.

A tájékoztatóra meghívást kapott a község polgármestere, Dr. Katona Gyula, aki utalt a térség hátrányos helyzetére és a munkanélküliségre.

Elmondta, hogy a könyvgyártás nehéz helyzetben van, de a község képviselő-testületével egyetértésben segítséget nyújt a helyi textilüzem bővítéséhez.

Végezetül köszönetet mondunk mindazoknak, akik tevékeny részt vállaltak az átképzés szervezésében.

Felhívjuk az átképzésre jelentkezők figyelmét, hogy 1993. december 27-én délelőtt 9 órától a helyi Művelődési Házban lesz az érvényesítés.

Nagyné Jobbágy Piroska

Az önkormányzat képviselő-testülete 1993. november 18-án tárgyalta meg a Hajdúhadházi Rendőrkapitányság beszámolóját a község bűnügyi, közrendvédelmi helyzetéről. Megállapította, hogy más településekhez képest nyugalomban élhetünk. A közrend, közbiztonság nemcsak a hivatásos rendőri állomány feladata, minden állampolgártól elvárható, hogy vagyontárgyaik megőrzéséről gondoskodjon, a közlekedés szabályait maradéktalanul tartsa be, különösen veszélyes az ittas gépjárművezetés, mellyel az elkövető nemcsak saját maga, hanem mások biztonságát is veszélyezteti. Második napirendként közmeghallgatás keretében tájékoztatót vitatott meg a település egészségügyi alapellátásának helyzetéről, különös tekintettel a vállalkozó háziorvosi szolgálat működéséről. A képviselő-testület megállapította, hogy az egészségügyben végzett orvosi munkában zökkenőmentes volt a privatizálás lefolyása. Az alapellátásban a jövőben minőségi változás várható, melynek személyes garanciája Dr. Koncz Endre és Dr. Patay Irén vállalkozó orvosoknak a községben végzett 15 éves egészségügyi szolgálatát. A képviselő-testület rendeletet alkotott a köztisztviselők munkavégzéséről, a munka és pihenődőről, díjazásról és egyéb juttatásokról, valamint a község vagyonának meghatározásáról, a vagyon feletti tulajdonjog gyakorlásának és a vagyon kezelésének szabályairól. Különfélék napirend keretében egyedi ügyekben hozott döntést. A képviselő-testület az önkormányzat és intézményei 1993. évi költségvetés III. n. évi gazdálkodásáról szóló beszámolót fogadta el. Megállapította, hogy az év eddig eltelt időszakában az önkormányzat által fenntartott valamennyi intézmény folyamatosan és zavartalanul működött.

FELHÍVÁS: A Hajdú-Bihar megyei Önkormányzat Kenézy Gyula kórház Rendelőintézet Onkológiai gondozója 1994. január 21-én komplex szűrővizsgálatot tart a Rákóczi utcai Egészségházban. A Polgármesteri Hivatal felhívja az ingatlanulajdonosok figyelmét, hogy a csapadékos időjárásra és a téli utak járdák tisztítására fokozott gondot fordítson.

Hirdetések

Igazolványkép 1 perc alatt, esküvői felvételeket, gyerekfényképsorozatot, amatőrfilmek kidolgozását rövid határidőre vállalom. Hívásra házhoz megyek.

Cím: Szűcs Sándor fényképész, Vámospércs, Béke u. 63. Nyitvatartás: minden nap 8-17 óráig.

A Buzita 16. sz. alatti lakóépület melléképületekkel, 2,5 hold földdel eladó. Érdeklődni a helyszínen lehet.

Minden kedves vásárlómnak kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog új évet kívánok. Gazdáné Jutka, virágbolt.

Gyakorló pedagógusok, kutatók, szülők körében manapság, amikor a tehetséges gyerekekkel való foglalkozás egyre nagyobb szerepet kap az iskolai munka speciál-kumaként is, gyakran vetődik fel a kérdés, ma a kutatások eredményeként a következő meg-határozást fogadják el a legszélesebb körben: "gyermek és serdülőkorban a tehetség olyan pszichológiai és testi adottságokat (pre-dispozíciókat) jelent, melyek lehetővé teszik a tanulóévben a kiemelkedő ismeretszerezést és teljesítményt felnőtkorban pedig a magas szintű teljesítményt, alkotást" (Feldhusen). Ez csak kiindulópont lehet tájékozódá-unkban, közelebbről is szemügyre kell vennünk, milyen elemekből is épül fel a tehetség.

Az összetevőket kutatva: három fő elem alapján jöhetnek létre a csúcs-teljesítmények. Ezek képességek, a kreativitás és a motiváció, s csak együttes meglétük biztosíthatja a magas szintű teljesítményt. Vegyük szemügyre röviden mindhármát.

Magas szintű képességek több területen is jelentkezhetnek: intellektuális, művészi, pszichomotoros és szociális szférában. Ezek a korai évektől kezdve nem különülnek el egymástól, az életkorban előrehaladva egyre differenciáltabban jelentkeznek.

A kreativitás összetevői az új létrehozásának elengedhetlen feltételeit jelentik, s a következő főbb komponenseket különböztetjük el: eredetiség (egy gondolat, megoldás ritka, nem szokásos volta), a felxibilitás (szellemi rugalmasság, egyik témáról a másikra váltás gyorsasága), fluencia (könnyedség, amellyel a különböző megoldások, ötletek előteremtők), problémaérzékenység (ez biztosítja a situációkból a problémák gyors megragadását).

A motivációs tényezők nélkül sem jöhet létre magas szintű alkotás, nem

bontakozhat ki a tehetség. Itt a következő főbb összetevőket kell megemlíteni: kíváncsiság, érdeklődés, becsvágy, teljesítményre törekvés, szorgalom, kitartás, emocionális fűtöttség.

Már e felsorolás is jelzi, hogy az adottságok, képességek önmagukban nem elegendők a kiemelkedő teljesítményhez, bizonyos személyiség-tényezők fejlettsége elengedhetetlen. Ezt bizonyítják azok a kutatások, amelyek az "alulteljesítő" tehetséges tanulókat vizsgálták. Azt találták, hogy a gyenge teljesítmény hátterében gyakran személyiség problémák állnak. Leggyakrabban ezek körül a következők tapasztalhatók: emocionális kiegyensúlyozatlanság, szociális, éretlenség, antiszociális viselkedés, alacsony önértékelés.

E személyiségjellemzők nem a gyerek közvetlen adottságaiból fakadnak, hanem elsősorban a környezet (főleg család, iskola) hatásainak eredményeként formálódnak. Sok jó adottsággal és képességekkel rendelkező gyerek tehetsége éppen azért nem bontakozik ki, mert ezen személyiség-tényezők fejlesztésére nem fordítunk elég gondot. A tehetségek fejlesztéséhez nem elegendő csak a képességek edzése, ez önmagában nem vezet eredményre. Ha a személyiség-háttérrel figyelmen kívül hagyjuk a nevelésben (akár a családban, akár az iskolában), akkor csak rövid távon érhetünk el sikereket.

A tehetségnevelésnek éppen az a lényege, hogy amikor az egyén eléri a felnőttkorhoz, minél magasabb szintre emeljük képességeit és kreativitását, s legyenek meg személyiségében is a feltételek a kiemelkedő teljesítményhez. Ehhez természetesen idejekorán fel kell ismerni a tehetséget, s megfelelő programmal fejleszteni kell.

Balogh László Gábor

AZ ŐSZI BAJNOK: NYÍRACSA

November 28-án befejeződött a megyei II. osztályú Labdarúgó bajnokság.

Örömmel közöljük, hogy a felnőttcsapat az utolsó fordulóban is győzni tudott Hajdúszovátton és az őszi fordulót az 1. helyen zárta a felnőtt és 10. helyen az ifjúsági csapatunk. A labdarúgó szakosztály már meg is tartotta az idényzáró összejövetelét, az általános iskola ebédlőjében. Az őszi idény értékelése után az egyesület

vezetősége vacsorával köszönte meg a játékosoknak az elért eredményt. A vacsorát - melynek teljes költségeit és elkészítését Lukács Mihály vállalkozó ajánlotta fel - ezúton megköszönjük, az egyesület vezetősége és a játékosok nevében.

Köszönjük a községi önkormányzatnak, hogy anyagilag zavartalaná tette őszi fordulónkat.

Patalenszki József

Fakivágás, gallyazás

Az Áramszolgáltató Rt. a partnereinek a megfelelő villamos energiát különböző feszültségű szabadvezetékes és földkábeles hálózatokon szolgáltatja. A szabadvezetékek üzemeltetését időről-időre veszélyeztetik a környezetükben lévő fák. Ezért a villamosmű rendeletben meghatározott biztonsági övezetét mindig az előírásoknak megfelelő állapotban kell tartani.

1993. augusztus 3-tól (az 1993. évi LXXXII. törvény) rendelkezik arról, hogy a villamosmű üzemvitelét és biztonságát veszélyeztető növényzet benövésének megakadályozására az

érintett ingatlan tulajdonosa köteles gondoskodni. Kérjük az ingatlanulajdonosokat, hogy ennek a kötelezettségnek rendszeresen tegyenek eleget. A fentiek vonatkoznak a telefonvezetékekre is! Kérjük továbbá az ingatlanok tulajdonosait, hogy az úton és járdán való közlekedés biztonsága érdekében azokra kihajló ágakat vágják le.

A téli, tavaszi csapadék biztonságos elvezetése érdekében a lakosság az ingatlanuk előtt lévő elvezető csatornákat takarítsa ki.

Február 4. Önkormányzat Képviselő-testületi ülés: az 1993. évi munkaterv, valamint az 1993. évi Önkormányzati költségvetés megtárgyalása és jóváhagyása.

Február 5. Megalakult a Győzelem Szakszövetkezet és a Dózsa Szövetkezet részaránytulajdonainak kiadásaira a Földkiadó Bizottság.

Február 7. Az iskola és óvoda dolgozói Budapesten megtekintették a Macskák című musicalt.

Február 27. A vállalkozók bált rendeztek a Művelődési Házban. Március 7. A családtagok és az Önkormányzat köszöntik öz. Katona Jánosné 100. születésnapja alkalmából.

Március 15. Koszorúzás a Petőfi szobornál.

Március 18. Tűzeset történt a Toldi utcában.

Április 1. Önkormányzat Képviselőtestületi ülés: Tájékoztató a gázhálózat építőközösségének alakulásáról. A képviselőtestület elfogadja a község címerét és zászlaját.

Április 3. Az elmaradt térségek fejlesztése érdekében kormány-látogatás Debrecenben.

Május 6. Ülést tart a község képviselő-testülete: Az Önkormányzat 1992. évi zárszámadásáról beszámoló és rendeletalkotás.

Május 19. Az Országos Műemlékvédelmi Hivatal elnöke, Dr. Fejérdi Tamás megtekinti a református templom felújítási munkálatait.

Május 20. Egyeztetés Nyírac-sád-Fülöp-Nyírmártonfal-va-Martinka utépítés tárgyában.

Május 26. Községünkben ülésezik a Hajdú-Bihar megyei Önkormányzat Településfejlesztési Bizottsága.

Június 5. Finn közúti szakemberek látogatnak Nyírac-sádra, megtekintik a főtér átépítési munkálatokat.

Június 7. Ünnepi könyvhét megnyitójára. Vendég: Taar Ferenc író.

Június 21. Ülésezik a község képviselőtestülete: Közművelődési intézmények vezetőinek kinevezése.

Június 30. Önkormányzat Képviselőtestületi ülés: Rendeletalkotás a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról. Június. A Győzelem Agrárszövetkezet közgyűlése.

Július 1. 120 távbeszélő állomás felszerelése önerős társaság alakul.

Július 14. Átadásra került az átépített Petőfi tér.

Július 15. Gázszolgáltatás üzemeltetésével kapcsolatos szerződés jóváhagyása.

Július 30. Elkészült a Kodály Zoltán utca szilárd burkolata. Augusztus 2. Finnországba utaznak a citeraegyüttes tagjai.

Augusztus 18. Nyírac-sádra érkezik az erdélyi Szék községből egy néptáncgyűttes.

Augusztus 19. Az acsádi úti megállóban kiállításra kerül a „Zsuzsi!! kismozdony.

Augusztus 20. Szék községbe utaznak a nyírac-sádi táncosok.

Augusztus 26. Ülésezett a község képviselőtestülete: Rendeletalkotás az egyes hatáskörök átruházásáról. Rendeletalkotás a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról. Az 1991. évi önkormányzati költségvetés végrehajtásának I. félévi teljesítéséről beszámoló.

Augusztus 27. Elmarad a földárverés.

Augusztus 29. Dr. Torgyán József a Független Kisgazdapárt

országos elnöke látogatást tett a községben és naggyűlést tartott. Augusztus 31. Az Önkormányzat a református egyház részére visszaadja a Dózsa György úti iskolát szolgálati lakással együtt.

Szeptember 1. Két tanteremmel bővült iskolakezdemény az emeletes iskola.

Szeptember 20. Szabó Iván pénzügyminiszter ünnepélyes keretek között átadta a község vezetékes földgáz hálózatát.

Szeptember 30. Önkormányzat Képviselő-testületi ülés: A Hajdú-Bihar Megyei Víz- és Csatornamű vállalat átalakításával kapcsolatosan településünk érrintő tulajdonosi jogok tárgyalása.

Október 11. "6 a 45-ből" lottó nyerőszámainak kihúzása Nyírac-sádon.

Október 23-27. A lengyelországi naleczówi vendégek látogatása Nyírac-sádon.

November 1. Ismét elmarad a földárverés.

November 10. Győzelem Agrárszövetkezet közgyűlése.

November 9-11. Az iskola és az Önkormányzat képviselőinek, valamint a citeraegyüttes tagjainak látogatása Erdélyben, Küküllő-Dombon.

November 18. Önkormányzat Képviselő-testületi ülés: Tájékoztató Nyírac-sád község egészségügyi alapellátásának helyzetéről, különös tekintettel a vállalkozó háziorvosi szolgálat működéséről. Közmeghallgatás.

December 10. Győzelem Agrárszövetkezet közgyűlése.

December 16. A református templom műszaki átadása.

December 22. A református műemléktemplom felszerelése alkalmából rendezett ünnepség.

Mit kell tudni az AIDS-ről?

Korunkban szinte már mindenki hallott erről a betegségről, de senki sem beszél róla szívesen. Még akadnak olyanok akik úgy vélik, hogy az AIDS csak a kábítószereseket, homoszexuálisokat érintő betegség. Az AIDS vírus nem tesz különbséget sem nemek, se csoportok, se nemzetiségek között. Az AIDS terjedésének megállítására Önön is múlik, ebben segít az, ha minél többet tud róla.

KÉRJÜK OLVASSA VÉGIG EZT A RÖVID ISMERTETŐT! Mit jelent az AIDS? A négy betű a betegség angol nevének a rövidítése. Magyar jelentése: szerzett immunhiányos tünetegyüttes. A betegséget egy vírus okozza, a szervezet védetségének legyengülése a vírusterítés következménye. Az AIDS vírusnak tudományos neve a HIV. A vírus a szervezetben észrevétlenül évekig át fennmarad, így a fertőzött személy nem lesz azonnal beteg, de egy másik személyt a vírussal megfertőzhet anélkül, hogy tudna róla. Az AIDS 1981. óta ismert, Magyarországon 1985. óta kötelező a bejelentése. A fertőzött személyek és a betegek száma különösen a nagyvárosokban napról napra nő. A jelenlegi adatok szerint a fertőzés és a betegség megjelenése közötti idő 8-10 év is lehet. Ki az aki fertőz? Hogyan?

A világon a HIV fertőzés 80%-ban szexuális úton történik. Az AIDS vírusa a vérben, az ondóban, a hüvelyváladékban, és az anyatejben van a megfertőzéshez szükséges mennyiségben. A fertőzéshez a vírusnak egy másik ember szervezetébe való közvetlen átkerülése szükséges. A vírus a szervezetben kívül hamar elpusztul. Tudjuk, hogy a HIV leggyakrabban a szexuális kapcsolat útján, illetve kábítószereseknél a közös tűk és fecskendő használatával vihető át. Az emberek közötti mindennapi érintkezésben nem lehet HIV fertőzést kapni! A HIV fertőzés hogyan vehető észre? Vérvizsgálattal! A HIV fertőzést követően általában 3 hónap elteltével a test már kimutatja a vírus jelenlétét. Ha a vizsgálat eredménye pozitív, ez azt jelenti, hogy a vizsgált személy fertőzött és fertőző képes.

A betegséget az egyén önmaga nem tudja felismerni csak az orvos. Hogyan előzhető meg a HIV fertőzés? A tartós monogám kapcsolatok fenntartása a legbiztosabb védelem a fertőzéssel szemben. Javasolt a gumi óvszer használata, mely nemcsak a HIV-től, hanem a nemi betegségektől is véd. A nem kívánt terhességet is megelőzi. Információ, tanácsadás, szűrés. AIDS-információs Személyes telefonos tanácsadás, munkanapokon:

8-16 óráig. Telefon: 138-2419 AIDS-Telefon Telefonautomata szolgálat az AIDS terjedéséről megelőzéséről, 17-06 óráig Telefon: 138-4555. Magyar AIDS Alapítvány Levélcím: 1367. Budapest, Pf. 121. A kérdésekre levélben válaszolnak. 1051 Budapest, Arany J. u. 31. Országos Bőr- és Nemikórtani Intézet (1058. Budapest, Mária u. 41. Anonim (név és személyi szám nélkül) szűrést kérhet. Az AIDS segélylél előzetes egyeztetéssel. Telefon: 166-9283. Johan Béla Országos Közegészségügyi Intézete 1097. Budapest Gyáli u. 2-6. Fővárosi Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat 1138. Budapest, XIII., Váci út 174.

Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Pest Megyei Intézete 1032. Budapest, Váradi S. u. 35-41.

Minden megyei és városi bőr- és nemibeteg gondozóban és az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat valamennyi megyei szolgálatában.

Készült a Nemzeti Egészségvédelmi Intézet "Amit az AIDS-ről tudni kell" című kiadvány alapján.

Új orvosi rendelő

A felújított és kibővített orvosi rendelő hivatalos átadására 1993. december 9-én került sor. Az ünnepélyes átadáson részt vett Dr. Erdő Gyula megyei főorvos, Dr. Adorján

Erzsébet az Egészségbiztosítási pénztár osztályvezető főorvosa, Komor Sándor országgyűlési képviselő, s a helyi önkormányzat tagja. A vendégek megtekintették az újonnan

kialakított helyiségeket, a rendelőket és a váróhelyiségek felszerelését, melyek a lakosság kényelmesebb, jobb ellátását tennék lehetővé.